

tužitelj je istakao tek u parnici. Prvostepeni sud ga usvaja na osnovi povjerenja u stranački iskaz tužiteljev, pa bi trebalo zaključiti da sud vjeruje da je pok. tuženikov direktor, s obzirom na prodaju broda trećoj osobi, priznao tužitelju neko pravo u vezi s motorom i brodom. Međutim iz zapisnika o iskazu stranke (zapisnik o raspravi 14.X 1966) vidi se da je pok. tuženikov direktor uputio tužitelja na parnicu, a odatle se mora zaključiti da nije potvrdio tužiteljeve navode o navodnoj povredi njegovoga prava prvokupa, i o prikrati koja iz toga proizlazi. Iz ugovora o zakupu proizlazi da su stranke pod t.IV ugovorile da će tužitelj za slučaj prodaje broda imati pravo prvokupa, pa tužitelj tvrdi da je tuženik prodao brod ne poštujući njegovo pravo. Iz obrazloženja pobijane presude ne može se razabrati da li je prvostepeni sud zauzeo stajalište da je doista došlo do povrede tužiteljeva prava prvokupa, pa zbog toga i do prava na naknadu štete, a samo tako bi se pravno mogla zasnovati pobijana odluka. Međutim, među strankama nije sporno što je tuženik prodao brod nakon što ga je tužitelj vratio, tj. nakon što je ugovor među strankama poslije ispunjenja obostranih obaveza prestao vrijediti. Tužitelj se stoga ne može pozivati na ugovorno pravo, jer je ono utrnuo zajedno s ugovorom. Osim toga i iz samoga teksta čl.4 ugovora nesumnjivo proizlazi da je tuženik rezervirao tužitelju pravo prvokupa samo za slučaj da do prodaje dođe za vrijeme trajanja zakupa. Samo tako se može tumačiti uglava da će u tom slučaju tuženik priznati tužitelju troškove navoza, montaže i nabavljene opreme, jer bi tužitelj na taj način bio oštećen za neiskorišćeno vrijeme zakupa. Tužitelj stoga ni po osnovi naknade štete ne može potraživati razliku koju mu je prvostepeni sud dosudio na temelju pogrešne primjene materijalnog prava.

Budući da su sve odlučne činjenice bile u postupku dovoljno objašnjene i utvrđene, ovaj je viši sud usvojenjem žalbe pobijanu presudu na temelju čl.360, st.1, t.3. preinačio i tužitelja s tužbenim zahtjevom odbio.

Z.R.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 10.IV 1967.

Vijeće: Zvone Rihtman, Gabro Badovinac, prof.dr Branko Jakaša

Oštećenje lučkih objekata - Brodarova odgovornost - Pojam lučkog objekta - Za oštećenje lučkog objekta odgovara se

na osnovi isključive činjenice da je šteta prouzrokovana -- Za odgovornost nije odlučna ni činjenica da li je brod bio u ugovornom odnosu s korisnikom oštećenog objekta -- U smislu čl.16. Uredbe o redu u lukama pod lučkim objektom obuhvaća se svaki objekt koji sačinjava osnovna sredstva luke i koji se nalazi na mjestu na kojem ga brodovi, brodski čamci, i drugi plovni i plutajući objekti u službi broda mogu oštetiti

Tužitelj je poduzeće luke, a tuženik je brodar. Na tuženikovoј strani pojavio se umješać.

Prema nesporno utvrđenom činjeničnom stanju, tuženikov brod "Savar" je 31.XII 1963, pristajući uz tužiteljev gat-pristan "Petronafta" u Solinu, udario u stražarsku kućicu sagrađenu na glavi gata i srušio ju. Tužitelj je tužbom tražio naknadu tako prouzročene štete u procijenjenoj visini.

Prvostepeni sud je uvažio tužbeni zahtjev samo u polovini, pa je tuženika u tom omjeru obvezao na isplatu, a tužitelja je s drugim dijelom tužbenog zahtjeva odbio. U istom smislu prvostepeni sud je odlučio o troškovima.

Donoseći presudu prvostepeni sud je pošao sa stajališta da se u ovom slučaju radi o podijeljenoj odgovornosti stranaka. Utvrdivši kao nesporno da je tuženikov brod pristajao uz gat sa zapadne strane, koja nije bila određena za privezivanje brodova, a utvrdivši nadalje da je na glavi gata, uređenoj za pristajanje i privez brodova, bila izgrađena stražarska kućica tako da je ona za jedan metar stršila izvan gata, i tako predstavljala opasnost za pristajanje brodova uz zapadnu stranu gata, prvostepeni sud je našao da je zapovjednik broda pristajući uz nesigurnu zapadnu stranu gata radi vršenja komercijalnih operacija (uzimanje lož-ulja u svrhu razvoza brodovima u splitskoj luci), svjesno preuzeo rizik koji je predstavljala stršeća stražarska kućica, pa ostvarenje rizika pogadja stoga brod odnosno brodar. Utvrdivši međjutim takodjer da tužitelj formalno nije dao vez "Savaru", ali da mu je bilo dobro poznato gdje "Savar" pristaje, i gdje može pristati ako je glava gata zauzeta, nadalje da je za pristajanje primao naknadu, pa da je tako prešutno dao dozvolu da "Savar" pristaje uz zapadnu obalu gata, iako je ona bila nesigurna i brodu prijetila opasnost od stršeće stražarske kućice, prvostepeni sud je zaključio da i tužitelj snosi odgovornost što je došlo do štete čiju naknadu ostvaruje u parnici.

Protiv ove presude tužitelj i umješać na tuženikovoј strani uložili su žalbu. Drugostepeni sud je tužiteljevu žalbu uvažio, a umješaća odbio, te je tuženika obvezao na naknadu čitavog utuženog iznosa.

Razlozi drugostepenog suda jesu slijedeći:

Iz utvrđenoga i među strankama nespornog činjeničnog stanja slijedi da se u sporu radi o naknadi štete koju je brod učinio jednom lučkom objektu. Upravo na te slučajeve odnosi se čl.16. Uredbe o redu u lukama (Sl.list br.7/50, u vezi sa Sl.listom br.32/58) prema kojemu se odgovornost za štetu utvrđenu na podlozi utvrđene činjenice da je brod nanio štetu.

Spomenuti propis ne daje mogućnosti da se odgovornost za štetu umanjí, ili podijeli, ili inače ograniči. Kriterij za nastajanje odgovornosti jedino je i isključivo činjenica da je brod nanio štetu.

Uslijed toga, ako je ta odlučna činjenica utvrđena - a to je u ovom sporu slučaj - tada sva odgovornost za nastalu štetu pada na brod, odnosno na brodar, pa je prvostepeni sud kad ju je podijelio s tužiteljem povrijedio materijalni zakon.

Posve je neodlučno da li je do oštećenja došlo kad je brod bio u ugovornom odnosu s lukom, ili kad s njom nije bio u ugovornom odnosu, jer to ne utječe na primjenu zakonskog kriterija o odgovornosti. Zbog toga je potpuno irelevantno da li je tužitelj ubirao za privez "Savara" lučku taksu ili ne, i da li je pristao ili nije pristao da se "Savar" veže uz nesigurnu i za pristajanje brodova neophodnu, neopremljenu i neuredjenu zapadnu obalu gata, pa je protivnik zaključak prvostepenog suda pravno pogrešan.

Neosnovana je iz istih razloga žalba tuženikova umješača. Posebno je pogrešno njegovo osporavanje pravnoga karaktera srušene stražarske kućice kao lučkog uređaja ili naprave. Tekst čl.16. cit. Uredbe svojim izražavanjem: "za štete nanosene..... obali i uopće svim lučkim uređajima i napravama" ne dopušta sumnju o tome da je svrha propisa u zaštiti svih lučkih objekata bilo koje vrsti, koji sačinjavaju osnovna sredstva luke i koji se nalaze na mjestima na kojima ih brodovi, brodske čamci, i drugi plovni i plutajući objekti u službi broda mogu oštetiti. Strogost kriterija nalazi opravdanje u neminovnoj potrebi, uvjetovanoj brzinom saobraćaja i pokretljivošću počinitelja štete, da se počinitelac štete u svakom slučaju i bez ispitivanja drugih okolnosti, a na temelju same činjenice da je nanio štetu, obveže na naknadu.

Valjalo je stoga umješačevu žalbu odbiti.

Z.R.